

MOSTARSKO-DUVANJSKA i TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA
BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Ulica nadbiskupa Čule bb., pp. 54 - 88000 MOSTAR
(tel. ++387/36/334-054; e-mail: kancelar@biskupija-mostar.ba)

IZVANREDNO UPRAVLJANJE
VREMENITIM CRKVENIM DOBRIMA

U smislu Zakonika kanonskog prava, kan. 1281, § 2, kan. 1291 i 1295, koji se odnose na otuđenje crkvene imovine i poslove koji mogu pogoršati imovinsko stanje javne pravne osobe, kao i u smislu kan. 1297, koji se odnose na davanje u zakup crkvene imovine te s obzirom na dopunske odredbe Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine uz Zakonik kanonskog prava donesene 14. srpnja 1999. godine, saslušavši mišljenje Zbora savjetnika Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije od 13. studenoga 2023., te Ekonomskog vijeća Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije od 9. ožujka 2022. i 8. ožujka 2023. godine, donosim

DEKRET

kojim određujem da su u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji za crkvene javne pravne osobe koje su pod jurisdikcijom mostarsko-duvanjskoga biskupa i trebinjsko-mrkanskoga apostolskog upravitelja (župe, Svećenički dom, Caritas, TKIM, izdavačke ustanove, javna vjernička društva, zaklade i dr.) poslovi izvanrednog upravljanja:

1. otuđenje nepokretnih dobara bilo koje vrijednosti (usp. kan. 1291-1292);
2. otuđenje pokretnih dobara u vrijednosti većoj od 20.000,00 KM;
3. čini kojima se može pogoršati imovinsko stanje pravne osobe, kao što su npr. davanje na korištenje, davanje u najam, koncesija, ustupanje prava na neku nekretninu, renta, zakup, hipoteka, zajam, jamstvo, zaduživanje, posudba, zamjena vlasništva, služnost (usp. kan. 1295);
4. stjecanje nekretnina oneroznim ugovorom;
5. promjena namjene korištenja nekretnina;
6. primanje nasljedstava, zaklada i legata;
7. odbijanje donacija, nasljedstva, legata i prava općenito;
8. gradnje, rekonstrukcije, restauracije i konzervatorske sanacije, izvanredno održavanje bilo koje vrijednosti crkava i crkvenih objekata;
9. svaki čin koji se odnosi na nepokretna ili pokretna dobra umjetničke, povijesne ili kulturne vrijednosti;
10. započinjanje, nastavljanje ili ustupanje poduzetničke ili trgovačke aktivnosti;
11. osnivanje udruge (udruživanja) bilo koje vrste ili sudjelovanje u njoj;
12. zaduženje bilo koje vrste kod banaka, pravnih osoba ili ustanova, te fizičkih osoba;
13. dodavanje novih stavki izdataka u odnosu prema onima, koje su navedene u odobrenom predračunu, odnosno ponudi;

14. zaposlenje osoblja i sklapanje ugovora za usluge koje nisu prigodnoga karaktera;
15. pokretanje sudskog postupka pred sudbenim vlastima, administrativnim i upravnim tijelima, napose pred državom (usp. kan. 1288);
16. gradnja crkve, kapele ili drugoga crkvenog objekta (usp. kan. 1215)
17. primanje na stan u bilo kojoj crkvenoj zgradi bilo koje osobe.

Za valjanost svih navedenih čina treba napismeno zatražiti i ishoditi pisano odobrenje dijecezanskoga biskupa (kan. 1281, § 1-2). Bez tog odobrenja navedeni su čini pravno ništavni i ne proizvode nikakve učinke. Molbi za odobrenje treba priložiti propisanu dokumentaciju i suglasnost mjerodavnih tijela, nacrt ugovora i mišljenje Ekonomskog vijeća dotične javne pravne osobe.

Mostar, 25. siječnja 2024.
Prot.: 44/2024

Ovaj Dekret stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom vjesniku Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije“.

Bilo što drugo protivno ovom dekretu nije valjano.

don Antonio Zirdum
vicekancelar

✠ Petar Palić
mostarsko-duvanjski biskup
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

ČINI IZVANREDNOG UPRAVLJANJA: TUMAČENJE POJMOVA

Uz br. 1. i 2. - Otuđenje (*alienatio*) u strogom smislu je zakoniti prijenos prava vlasništva nad nekim predmetom s jednog vlasnika na drugog. U širem se smislu pod otuđenjem razumijeva svaki pravni posao, kojim se imovinska prava jednog subjekta prenose na drugoga, a da se pri tome samo pravo vlasništva ne prenosi (npr. zakup). U kanonskom zakonodavstvu, pa tako i u ovoj odluci, otuđenje se uzima i u strogom i u širem smislu.

Uz br. 3. - U osnovnoj imovini (*patrimonium stabile*) radi se o neotudivim dobrima, jer nisu određena za redoviti život pravne osobe, nego imaju cilj da osiguraju podršku, financijsku osnovu, koja omogućava toj osobi potrebna djelovanja za postignuće njezinih svrha.

- Zajam, zalog, hipoteka: Zajam (*mutuum*) je ugovor kojim se nekomu izručuje u vlasništvo neko potrošno dobro (novac, živežne namirnice i sl.), uz obvezu da isto takvo potrošno dobro vrati. Zajam se može sklopiti i tako da se crkvena pravna osoba optereti zalogom ili hipotekom. Ako se kao jamstvo vjerovniku za osiguranje primljenog zajma daje neko pokretno dobro (npr. novac), onda je riječ o zalogu, a ako se daje nepokretno dobro (npr. kuća), onda se radi o hipoteci. Zajam je posao kojim se može pogoršati imovinsko stanje pravne osobe pa, prema tome, treba obdržavati propise o otuđenju i izvanrednim činima upravljanja.

- Zakup (*locatio*) je vrsta dvostranog konsenzualnog ugovora (tj. zaključuje se samim sporazumom), kada se jedna stranka (zakupodavac) obvezuje da će drugoj stranci (zakupac) dati na korištenje stvar ili služenje kroz određeno vrijeme, uz naknadu određene protuvrijednosti (zakupnina, renta, nagrada). Tri su temeljne vrste zakupa: zakup stvari (*locatio rei* - ugovor o zakupu), zakup svoje radne snage (*locatio operarum* - ugovor o radu) i zakup djela (*locatio operis* - ugovor o djelu). Kanonsko se pravo pretežno zanima za „zakup stvari“ (*locatio rerum*). Za razliku od zakupa, najam je ugovor kojim se najmodavac obvezuje predati najmoprimcu određenu stvar na uporabu, a najmoprimac se obvezuje za to plaćati određenu najamninu. Najam, za razliku od zakupa, ne obuhvaća i uživanje u smislu pribiranja plodova (zarada i sl.).

- Koncesija je pravo korištenja prirodnog bogatstva, dobara u općoj uporabi ili obavljanja neke djelatnosti, koje koncedent (pravna osoba koja daje nešto u koncesiju) ustupa koncesionaru (fizička ili pravna osoba koja prima nešto u koncesiju), na određeno vrijeme i pod određenim uvjetima, uz plaćanje koncesionarske naknade, što je sve regulirano koncesionarskim ugovorom.

Uz br. 4. - Onerozan ugovor (*contractus onerosus*) je ugovor s teretom, donosi terete ili nepogodnosti za obje ugovorne strane (npr. prodaja). Takvim oneroznim ugovorom je crkvena pravna osoba opterećena nekim obvezama na koje se obvezala da ih izvrši. Od oneroznog razlikujemo neonerozni ili ugovor bez tereta (*contractus gratuitus*) koji donosi terete i nepogodnosti samo za jednu od ugovornih strana (npr. *donacija*).

Uz br. 6. i 7. - Legati su vrsta dvostranog konsenzualnog ugovora, kojim se crkvena pravna osoba obvezuje služiti sv. mise, trajno ili na neko određeno vrijeme, za nekog pokojnika jer je ovaj za života toj crkvenoj pravnoj osobi ostavio neko nepokretno ili pokretno dobro. Legati, prema tome, po svojoj naravi spadaju u onerozne ugovore.

Uz br 14. - Usluge prigodnog karaktera ne pretpostavljaju nikakvu trajnost u službi nego samo uzimanje *ad hoc* pomoćnog osoblja, to jest za izvršenje nekog konkretnog posla ili čina. Ne smatraju se dakle uslugama prigodnog karaktera svi oni poslovi koji traže trajno ili na neko određeno vrijeme uzimanje u službu osobe za neki posao uz redovitu nagradu.